

Упр. Республ.

Уч. 4 нр. 10

891.99

Р-19

1918 р.

2162

ՄԻՄ. ԲԱԲԻԵԱՆ

Ա Կ Կ Օ Ր Դ Ն Ե Ր

ԱՆՆԱՍԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ Ի ԴՐՔՈՅԿ

26 FEB 2013

01 JAN 2009
10 NOV 2011

891.99

F-13

ՄԻՄ. ԲԱԲԻԵՆ

սյ.

Ա Կ Կ Օ Ր Դ Ն Ե Ր

ՔԱՆՍԱՏԵՎՈՒԹՅԱՆ ԻԼԼՆՆԵՐԻ 11 ԳՐԲՈՑԿ

1001
1966

Տպարան «Շիրակ» Ալեկանդրապոլ
1911

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Հալւում են, հալւում և ձիւն, և սառոյց,
 Հրգօր թափերով թաւալում գետեր:
 Վրանում պառկած՝ հիւանդ, զօրալոյծ,
 Ես աչք եմ ուղղել դէպի լուրթ եթեր:

Գալուկ աչերիս իջնում է թմբիր,
 Եւ լսում եմ ես՝ կէս-քուն, կէս-արթուն,
 Գարունն է գալիս շողքով լուսասփիռ,
 Երգով կենսառաք, հրգով զըւարթուն:

Ինձ երազիս մէջ ժպտում են արտեր,
 Թաւշիայ կանաչով ժպտում ծառ ու տունկ,
 Եւ արքայական ու փարթամ վարդեր
 Խօսուն հաւքերին խնկում են բուրմունք:

Ինձ գարնան հրգօր երգն է արթնացնում.
 Վրանիս ճեղքից նայում է արփին:
 Ես իմ սյժերով սուքի եմ կանգնում,
 Ես զգում եմ ինձ յարութեան ճամբին...

ԱՐԾԻԻ ՄԱՀԸ

Նըպատ լեռների փառաւոր արքան —
Արծիւն էր ճախրում եթերում ազատ
Եւ գազաթներին սէզ, հըսկայական
Բազմում էր վըսեմ, ինչպէս պայազատ:

Բայց նենգ որսորդի փնդակն անզգայ
Նրա ճախրանքին վերջ դրեց յանկարծ —
Որպէս տապաւած հոյակապ հըսկայ՝
Նա յաւէտ թողեց դահը երկնաբարձ:

Եւ ջարդած թևով, արիւնաշագախ,
Մի ժայռի վրայ ընկաւ կիսաշունչ.
Աչքն ուղղեց դէպի երկինքը խաղաղ
Ու երկանք, երկանք նայեց լուռ ու մունջ:

Եւ մղձաւանջոտ վերջին տափնապում
Ողբաց իր ազատ կեանքը բարձունքի.
Իսկ արփին թմրիչ շողք էր թօթափում,
Երբ ժայռն էր թրջում կաթիլն արցունքի...

ԱՌԱԻՕՏԵԱՆ

Լեռան գլխից ոսկի թափեց
Կոյս արփին.

Ծառ ու ծաղիկ զւարթացան
Լճափին.

Լի թարմութեամբ խայտայ անուշ
Ձեփիւտիկ.

Լիճը զարթեց, շարժեց անձուփ
Ու լոխի:

Միայն ափի ժայռը մնաց
Մտայոյզ.

Հեռի լեռան նայեց տխուր
Ու անյոյս.

Դարձեալ յիշեց սրտի խորին
Հառաչով,

Ինչպէս մի օր զահալիժեց
Շառաչով,

Ինչպէս զրկեց վսեմ կեանքի
Հրապոյրից—

Գազաթների արշալոյսի
Համըսյրից...

ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ ԱԿԿՕՐԴՆԵՐ

Տերեթափ անտառ, պարտէզ ու այգի,
Հովիտներ թարշամ

Լացին, ողբացին իրանց հրմայքի
Մահը վաղաժամ:

Մըշուշներն իջան ձորերը խորունկ
Ու ոլորեցին,

Եւ ամբողջ գիշեր արագիլ, կոունկ
Շար-շար չըւեցին:

Եւ յորդ անձրևներն իրանց թանձրաշիրտ
Ծածկոյթի ետև

Թագցրին անցեալի փառքը հրաշակերտ
Ու շողուն արև:

Սողացին երկար, սև գիշերների
Շարքերն անհամբոյր,

Ցած, աւելի ցած իջաւ թիպերի
Հոյլը սևաթոյր...

Պաղ ընդարմացման մոռյլ տաճարում
Հանգել են աստղեր,
Ու հողմն է միայն լալիս ու գոռում
Սրտամաշ տաղեր:

Եւ ես չեմ փնդրում մթում խօլական
Սնցեալի մի շող:

Հաստատ քայլերով իջնում է ներկան
Անպունդը բարշող...

* *

Հեռացէք, փախէք տափարակներից
Ու բնակեցէք զոռ լեռների մօտ
Եւ մի հեռանաք ժայռոտ ափերից,
Որ ծովի երգին չը ֆնաք կարօտ:

Հովիտների մէջ, լեռների լանջին՝
Ծովի հարևան, մօտիկ ապրեցէք.
Անսացէք գոռոզ, սէպ արծւի կանչին,
Խրոխտ գագաթներին միշտ թափառեցէք:

Տափարակներում ոչինչ վեհ չը կայ.—
Թող չը մանրանայ այնտեղ ձեր ոգին.
Թող ձեզ մեծացնեն լեռները հսկայ
Իրանց գրկերում սիրով կաթողին:

Թող օրօր երգէ ձեզ ծովը հպարտ՝
Ժայռերի վրայ գրոհ տալով անեղ,
Անտառն էլ՝ թաւուտ ու շքեղազարդ,
Առակների հետ երգէ փառահեղ:

Եւ արծւի նման աղաւտ ճախրեցէք
Մտքով ղէպի վեր, ղէպի ջինջ կամար,
Վսեմ բնութեան գրկում փնարեցէք
Գերագոյն հրճւանք ձեր ոգու համար...

ՍԵՒ ԾՈՎԸ

Մանիշակագոյն շղթան լեռների՝
Զգւած եւքսինեան ծովի եզերքին՝
Անսում է անյագ հրաշափառ տարրի
Յաւերժ սիրելի հոգեթով երգին:

Բուքն է, թափ առած, անցնում սարերով,
Կայծակն է ճայթում ամառուայ սապին,—
Անյողղողը Եայլան կուսական սիրով
Ծովին է լսում՝ լուռ կանգնած ափին:

Եւ տարրը հրգօր երգում է երգում
Իր շքեղափառ, անեղծ երգերից.
Ալիքներն ափի ժայռերն են գրկում,
Շաղ սալիս գոհար ու փախչում նորից...

ԵԱԼԹԱՅՈՒՄ

Պաղաղ եզերք. լուռ երեկոյ.
 Կիսաշուք.
 Ալեական ափին սէրն է պատմում
 Կամացուկ.
 Ցուր են թափում վերից աստղեր
 Ու լուսին,
 Լոյսեր վառում ծովի կնճռոտ
 Երեսին...
 Քամին զարթեց... Ամբողջ գիշեր
 Ծոցի մէջ
 Կը կատարեն նաւերն անկամ
 Ել և էջ.
 Մինչ ուշ գիշեր սարալանջին
 Ծաղկազարդ
 Ես կը յածեմ հողով ուրախ
 Ու զըւարթ...

ԵԱԼԹԱՅԻ ՄՕՏԵՐԻԸ

Եզերքը քիչ-քիչ կորչում է հեռում...
 Փարոսի կարմիր կըրակն է վառում...
 Մութ Այու-դադի կոնակի վերայ
 Շուտով անմեկին լոյսը կ'երերայ
 Անծայր, անսահման Եւրսինն՝ իմ դիմաց՝
 Իր երկն է դարձեալ հնչեցնում կամաց,
 Կենդանացնելով յուշեր անցեալի
 Տարօրէն ախորժ թախիծներով լի:
 Եւ՝ ընկերակցած թարմաշունչ հովին՝
 Օրօր է ասում մահիկը ծովին.
 Ծփանքն էլ ափին պաչեր է բաշխում,
 Ճերմակ փրփուրով եզերքը նաշխում...
 Ես՝ մենակ նստած անդորր եզերքին՝
 Կ'անսամ Պոնտոսի հրաշափառ երգին,
 Մինչև երազուն հանգստին հասնի
 Կանաչին տըւող մանզաղը լուսնի...

ՀԱՄԲԻՍ

1.

Յածեկով վիթխարի, երկնաբարձ լեռների
Դըժուարանց, անաւոր կիրճերում,
Քեզ, արծիւ, սիրեցի, և երկար դիտեցի
Քո ճախրելն անսահման եթերում:

Հէյ, արծիւ, երնէկ քեզ, որ կիրճում
արեկէզ
Ինձ նըման չես գընում զօրալոյծ.
Դու հանգիստ ու ազատ, որպէս սէզ

պայազատ,
Լոկ զիտես քո գահոյքն անմատոյց:

Սաւառնէ, սաւառնէ. թող ոգիս ոյժ անէ՛
Նայելով քո հըզօր թըռիչքին.

Եւ եզիր ուզեկից, քանի դեռ արգելքից—
Այս կիրճից չէ ելել թափառող իմ
ոգին...

2.

...Եւ քայլամուրը երկար թափառած՝
Մի խաղաղ դաշտում ընկայ ցանի մօտ.
Երեկոն՝ պայծառ աստղիկներ վառած,
Թագցնում էր դաշտի անդերն ու արօտ...

Ես ամբողջ գիշեր անյազ ծըծեցի
Բուրմունքը անծայր, կանաչ ովկեանի.
Հովը խաղալիս՝ դիւթւած լսեցի
Հոգիս փայփայող շրշիւնը ցանի:

Դաշտի աշխոյժից ցնձաց իմ ոգին,
Ըզգաց մի կորով, որ վաղժեց չ'ունէր.
Եւ ճամբայ ընկայ ես լուսածագին
Դէպի նորանոր անյայտ հեռուներ...

3.

Ահագին լուսնկան ահա շիկամած
Յամբորէն բարձրացաւ պարզ հորիզոնից.
Ալեակներն ափի մօտ ծիւցիւն կամաց,
Ջրլատուած վերահաս տեղատուութիւնից:

Եւ քանի լուսնկան վերև է լողում,
Լուսննային աւելի շքնաղ է դողում,
Իսկ շուտով լուսնի տակ պայծառ գծերով
Հրապուրիչ կը ցոլան ափերն անխըռով:

Ես այստեղ կը ննջեմ, ժայռի գագաթին,
Հրաշափառ տարերքի վեհ օրօրի տակ,
Եւ հէնց այգն իր շողքով հըպի իմ այտին,
Վերըստին կը ճեղքեմ ծովը կապուտակ...

4.

Խաղաղ ափի մօտ ալեակն է հրզում
Իր յաւերժական թովիչ երգերից.
Ես՝ մենակ ընկած աւազի գրկում՝
Լսում եմ, բուժում սրախ վէրքերից...

Ա՛խ, սիրտս դալուկ, սիրտս վերաւոր
Վաղճւց էր տենչում ծովը հրաշափառ,
Վաղճւց էր ըղձում անսահման անդորր,
Որ ծնվը միայն նրան պէտք է տար:

Անծայր ապատի ամեն անկիւնում
Յուզմանք, ցաւ, շրփոթ, ատամի կրճոց.
Քնք սիրտն է այնտեղ երկար դիմանում.—
Ծնվ, քեզ մօտ բերի սիրտս վերախոց:

Երգէր, ծնվ, երգէր. ձայնիդ եմ կարօտ,
Քաղցրանոյշ ձայնիդ՝ լի թարմ աշխոյժով.
Երգէր, որ բուժուի իմ սիրտը վերտո
Եւ ճամբայ ընկնեմ նորոգած ոյժով...

7.

Գիշերն իջաւ լայն թեկերով,
 Կախուեց, մնաց անհրեր.
 Կանոնէս, կանոնէս հոծ սեւերով
 Ծածկընեցին լուռ սարեր:

Մութ է ճամբայ չէ երևում:
 Բուն է լալիս սոսկալի...
 Անա հնչեց իմ ետևում
 Կանչը սոված չախկալի...

Ես չը գիտեմ՝ շնտ պիտ գընամ,
 Ո՞ւշ պիտ հասնեմ, թէ կանոնէս.
 Արգեօք ճամբիս սղջ պիտ մընամ,
 Թէ՞ պիտ կորչեմ ինչպէս ծուխ:

Ես չը գիտեմ. բայց քաջարի
 Գնում եմ ես միշտ առաջ.
 Իսկ հաւեից ժըպիրհ չարի
 Ախն եմ լսում ու հառաչ...

*
*
*

Ես լաց եղայ հոնգուր-հոնգուր,
 Ես սղբացի՝ սգողգեց.
 Սիրտս նորից մնաց թափուր,
 Նորից եղայ գահընկեց:

Ու երբ օրւայ շողքը մեռաւ,
 Չարթեց աշխարհն երազի,
 Ինձ ցընորմունքն իր գիրկն առաւ,
 Եւ՝ օրօրւած՝ հս ասի.—

Աղջամղջի սուրբ խորանին,
 Սիրտ իմ, խոնարհ գլուխ աուր.
 Հսկի՛ր՝ երբէք չը շիջանին
 Քո կերտններ բոցահուր.

Մտայլի դէմ ծաղրըդ նետիր,
 Խաղանդ մնա— անսահման,
 Ու կաց արթուն և ուշադիր
 Համբ Անյայտի յանդիման...

ԱՇՈՒՂԸ

Սարալանջին կպած գիւղի
Մի բաց բակից ծուռումուռ
Սազն էր հնչում հայ աշուղի—
Մեկամաղձոտ ու տխրո՛ր:

Բունեղ կազնու տակին նստած՝
Երգ էր ասում մի աշուղ:
Ամբոխը՝ լուռ, շուրջը պատած՝
Լսում նըւագ սրտաբուխ:

Սազն էր խօսում, սազը լալիս,
Աշուղն երգում ցաւ ու դարդ...
Հնչում քաջի գովքն անելիս
Կորովաձայն ու հըպարտ:

Եւ այն երգում ամեն մի ձայն
Քանցըր էր, քնքո՛յշ, հոգիսփոփ.
Խումբն՝ ակնապիշ ու լըռելիայն՝
Ուշ էր դընում սրտատրոփ:

Աշուղն՝ անկարծ՝ երգը փոխեց,
Հնչեց մի շեշտ վըշտահեղ,—
Թէ ձորն ինչպէս արիւն կօխեց,
Հուրը լափեց տուն ու տեղ:

Ինչպէս լեռներն ալ կապեցին,
Հանուր սուգով վիթխարի
Հոնգուր-հոնգուր արտասուցին
Լուռ կամարներն այրերի:

Ու նւագում, երգում էր նա
Սրտի խորքից ցաւագին,
Այնպէս, որ սիրա չէր դիմանայ
Նրա հեծծուն նըւագին:

Ամբոխի հետ ինքն էլ՝ զսպւած՝
Լալիս էր նա կամացուկ
Եւ լարերին խփում յուզւած,
Երգում տըխսէր, սրտանձուկ...

*
* *

Աշնան թախիծի տաճարը մըտայ
 Եւ բազկատարած ծունըր չողեցի.
 Քեզ բազմութեան մէջ յանկարծ ջոկեցի
 Քեզ իսկոյն գըտայ:

Ու գորշ վարագոյրն անլոյս տաճարի
 Յանկարծ վայր ընկաւ հրկու կէս եղած
 Եւ գարնան փայլի հեղեղը տեղաց—
 Կայտան ու արի ..

Եւ էկտազի մէջ ոգիս մինուճար
 Բազմած է հիմա վըսեմ գագաթին
 Ու տեսնում է նա շղարշ ծիր կաթին,
 Որով դու իջար:

Եւ ըզգում է նա շունչդ վարդարոյր,
 Եւ աղերսագին խնդրում է խօսել.
 Մհնակ օրերի գետե՛ր են հոսել.—
 Ո՛ր, տո՛ւր ինձ համբոյր:

Նոյն 32-ր էջի վրայ:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Երբ վհատութեան քայքայիչ ոգին
 Մեր սրտերի մէջ բոյն գնէ ըզգոյշ,
 Շնորհէ՛ր մեզ, Աստուած, այնպիսի մի ոյժ,
 Որ կարողանանք ներհակ հոսանքին
 Դիմադրել ուժգին:

Երբ մըրիկների պարը որոտայ,
 Երկինքը ծածկել սգաթոյր քօղով,—
 Մեր աստղը վառի՛ր յուսափնայ շողով,
 Որ գէպի սուրբ գործ ամեն մարդ երթայ
 Ազատ, անշղթայ:

Ու երբ զո՛հ գնանք վեհ ուխտի սիրուն,
 Մեր յիանորդների քաջ սրտերի մէջ
 Դու պայծառ վառի՛ր այն կըրակն անշէջ,
 Որ մեր գոյութեան ոգին աննըկուն
 Պահպանեց տոկուն...

ՀԱՆԳԱԾ ԳԻՒՂԸ

Այս դալար հովտում, այս յաղթ լեռան տակ
Գիւղը՝ կենսալի՝ մի օրում մընջեց.
Հափլէզ հուրն անխնայ ամեն ինչ ջընջեց,
Եւ գիւղը դարձաւ արևուր փըլատակ:

Հիմա այս վայրում՝ ամայի, անտէր,
Մի սրտածըմլիկ անդորր է տիրում:
Հողը ծաղիկներ էլ չէ արտադրում—
Բացնում է տատակ ու վըտիտ խոտեր:

Եւ աղբիւր, առու, ուր երանաւէտ
Երգեր են հնչել հայ աղջիկների,
Ուր ձևտն է կապուել սիրահարների,—
Աչքաթող կղած՝ լոկ էն յաւէտ:

Լալիս է, կիզում իմ լըքած ոգին.
Ոչինչ կենդանի... Մողեսն է միայն
Քարերի տակից դուրս սողում անձայն,
Անյագ քնքշանում կէսօրւայ շողին:

Գիշերն էլ՝ անյոյս՝ սև բուն է կանչում,
Նայում աւերին ապուշ հայեացքով.
Մերթ՝ խորհրդաւոր և շեշտ թըտիչքով՝
Զիղջն է անշուկ մութի մէջ կորչում..

ԽԱԻԱՐԻ Մէջ

Գիշեր է, խաւար: Ըզգոյշ կաց, ընկեր.
Թանձրը զանգամով մըշուշն է լողում.
Սուլում է քամին անալի երգեր:
Ըզգոյշ. ոսոխի դաւերն են սողում:

Մեր շուրջն-արհաւիրք: Ըզգաստ, անձանձիր
Հսկիր, որ յանկարծ չ'ոստնէ չար ոգին.
Հանգչող խարոյկի թոյլ բոցն արծարծիր—
Թող յետ-յետ քաշւի մութն անհրազին:

Եւ թնդ կաղկանձեն զայլերն արիւնոուշտ՝
Սուր ժանիքների խիստ կը բճըտոցով.—
Ծարաւ է նրանց որովայնն անկուշտ
Մեր սրտի հիւթին՝ լի կեանքի բոցով:

Ինչպէս հիւանդի տագնապի ցնորք՝
Զի տևի երկար այս խաւարն անյոյս:
Թող քամին երգէ մեզ մահւան օրօրը—
Մենք կը դիմանանք մինչև արշալոյս:

Բայց ըզգոյշ, ընկեր: Դեռ մոլթ է, խաւար.
Մահերդ է ոռնում դիւահար քամին.
Ըզգոյշ, որ յանկարծ չ'ոստնէ մեզ աւար
Մեր արիւնարբոս ոսոխ թշնամին..

ԱՇՆԱՆԸ ԾՈՎԱՓԻՆ

Ափսճս, անցան, գնացին
Յուրեր, փայլեր երկնածին.
Հողմը խիզախ թափերով
Անցաւ խոժոռ ափերով:

Կոհակն՝ անեղ ցասկոտած՝
Ափին զարկեց—որոտաց.
Ճայլ ճչաց սարսափից,—
Թռաւ, փախաւ բարափից:

Մշուշն իջաւ ինչպէս գող,
Մարեց լոյսի ամեն շող
Եւ մոխրագոյն ծածկոցով
Վարագուրեց ափն ու ծով:

Ամրան ալիք ու եզերք,
Ծուփի անուշ, թովիչ երգ
Մնաս բարև ասացին,
Որ սուգ մտան ու լացին...

ԱՇՈՒՆԸ

Պանդուխտ ամպերն անա նորից
Ճամբայ ընկան լուռ ու մունջ.
Ձիւնապլսակ գագաթներից
Յուրտը հեաց դառնաշունչ:

Եւ չքացաւ մառախուղում
Ցնորալի հորիզոն.
Շուրջս՝ կհանքի անեղ թաղում,
Սուգի երգեր մօնօտոն:

Ամբողջ գիշեր թօնն է ծեծում
Լուսամուտիս ապակին,
Հողմն է լալիս ու հեծեծում
Անյուսօրէն, ցաւագին:

Ու ժանտ ոգին սև օրհասի՝
Մահասարսուռ խաւարում՝
Փառքն է երգում մահ—երազի,
Ծափ է տալիս ու պարում...

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Քո ցամառներից ան առի
Փախայ մօտերքն անտառի.

Ան առի

Ու փախայ,

Ինչպէս սրտոտ մի տղայ:

— Ասան, անտառ, դու գիտես.

Ո՞վ է իրաւ՝ նա՞, թէ՛ ես.

Դու գիտես

Երկուսիս.

Այստեղ փարից նա վզիս...

Հովը սուրաց դէպի ձախ,

Բերեց հնչուն մի ծիծաղ.

— «Դէպի ձախ

Մի նայիր.

Օ՛, ների՛ր ինձ, խընայի՛ր»:

«Միթէ իրճք բարկացայ—

Քո համբոյրից խենթացայ.

Բարկացայ

Հանաքով.

Նստենք դարձեալ քովէքով»...

* * *

Կը գամ, կամայց կը բաղխեմ
Լուսամուտիդ ապակին,
Քո շրթերից կը քաղեմ
Սիրոյ համբոյր տապազին:

Ամբողջ գիշեր կը թափէ
Քո կաթնագոյն երեսին
Ցոլքերն անքիժ սատափէ
Դժգունադէմ, հեզ լուսին:

Ամբողջ գիշեր իրար հետ
Կը զրուցենք խօսքընդհատ,
Մինչև լուսինն ուշաէտ
Թերէի դալուկ ու վըհատ:

Ու կը տիրէ լուսաբաց...
Դու սիրայեղց կը նիրհես.
Ես դուրս կը գամ սիրարբած՝
Հրաժեշտ-համբոյր տալով քեզ...

ՍԵՒ ԾՈՎԻՆ

Դու թաւշեայ կապոյտով ժպտացիր հո-
գեթով
Բայդարեան բարձունքին իմ գիմաց,
Անառող խընկաբոյր քեզ հասայ, սքանչ-
չաթոյր,
Երբ արփին թագնըւեց շիկամած:

Ողջ գիշեր եզերքիդ ուշ դրի վեհ երգիդ,
Եւ հալեց շնչիդ մէջ իմ հոգին.
Ինձ անտես թեկնով սըլացրիր եթերով
Ու հասցրիր հըմայքիդ բարձունքին:

Իսկ այգի լուռ ժամին, երբ շնչեց գով
բամին,
Աւազիդ ջերմ համբոյր տըւեցի
Եւ կայտանն ու արի՛, անդօրրով լեռների
Դէպի նոր հեռուներ չըւեցի...

ԱԼԶՐԵՒԸ

Սահեց շղթան արծաթափայլ ամպերի,
Տեսաւ վայրեր ապառաժուտ, անբերրի.
Ոլորելով՝ նայեց նրանց դարդասուզ
Եւ լաց եղաւ, թափեց առատ արտասուք:

Երբ ծածկոյթից ազատեցին բարձունքներ,
Շողշողացին բիւրեղի պէս արցունքներ.
Վայրը նայեց խոր բերկրանքից լիացած,
Արծիւն անցաւ, վայրին նայեց հիացած:

Մեղմ ցլըներով հըրժեշտ տալով ժայռերին,
Արփին՝ շիկնած՝ հըպեց երկրի ծայրերին.
Ամբողջ գիշեր ապշած դիտեց լուսնկան՝
Ինչպէս շիթերն առկայծելով վայր ընկան...

Օրը վառուեց... Ձը կայ մի հետք ամպերի:
Լուռ են վայրերն՝ արևակէզ, անբերրի.
Խոժոռուելով վեր են նայում դարդասուզ
Թէ երբ կը գայ կենդանաձիր արտասուք...

Տոբ ինձ մի համբոյր, և դուրս գանք
 իսկոյն
 Այս բազմութիւնից, որ պրկել է մեզ:
 Սիրոյ նեկասարից շատ պէտք է խըմես—
 Գու շատ ես դժգոյն...

Կը թողնեմ տաճարն աշնան թախիծի
 Եւ քեզ հետ սիրոյ հովիտը կ'երթամ
 Ու կը նըւիրեմ քեզ հոգիս փարթամ,
 Առանց մի բիծի...

* * *

Աւ, դարանակալ գիշերն է կախւած...
 Աջ կողմըս՝ լեռներ սեպ ու բարձրունակ,
 Ձախից՝ անդունդի երախն է բացւած,—
 Եւ գընում եմ ես յառանջ, միշտ մենակ:

Ես պէտք է գընամ ու գընամ անշեղ
 Եւ խաչըս տանեմ մինչև Գողգոթա.
 Ոչինչ, եթէ՞ մութն ըսպառնայ անեղ
 Ու գնու փոթորիկն ուժգին որոտայ:

Եւ իսկի փոյթ չէ, թէ առաւօտեան
 Ես խաչւած լինեմ լեռան կատարին,
 Միայն տեսնէի արլիին յաղթութեան
 Պայծառ շողալիս տանջւած աշխարհին...

*
* * *

Քո դռան առջ առաւին է հոսում՝
Սարերի այգի անդորրի միջին
Եւ նրա դիւթիչ հէքիաթն է լսում
Եզերքի մենակ, վայելուչ փիճին:

Յանկարծ խրճիթիդ դուռն է ճրճում,
Դու դուրս ես գալիս, գնում դէպ առակ,
Զովացնում երեսդ անապակ ջրում
Եւ երգում այգի երկնային նւագ:

Քեզ ո՞վ է տւել, ո՞ հիասքանչ կոյս,
Բաղդը՝ սարերի աղջիկ լինելու:
Երնէկ քո կեանքին՝ ազատ ու անյո՞յզ,
Երնէկ քեզ՝ միայն սրտիդ ես հըլու:

Իսկ ես՝ քաղաքի մշտահոգ որդիս,
Պրկւած եմ հազար անտես օղակով.—
Անգօր, թեւազո՞ւրկ՝ ես կեանք—թակարդիս
Մէջն եմ թփրտում զուսպ աղաղա՜նով...

Հ Տ Պ Ի Տ Ի Ն

Ես գիտեմ քո հոգին, ո՞ հտպիտ...
Խնդացրու տօնօրեայ ամբօխին,
Երեսիդ միշտ ծիծաղ ու ժպիտ՝
Դու ասա ինչ որ դայ քո գլխին:

Խեղճ հտպիտ. ձեացիր ու կեղծիր:
Թող ամբօխն՝ անսալով քո խօսքին՝
Ծիծաղէ, քեզ դիտէ անձանձիր
Եւ թափէ քո առջ իր ոսկին:

Թող հոգիդ ցաւ, կսկիծ միշտ կըրէ
Ու՛ ջարդւած՝ գթութիւն մրմնջայ.—
Խըլացրու դու նրան. թող լըռէ.—
Ծիծաղիր, խեղճ հտպիտ, քրքջա՛:

Հարազատ էակնեք դու թաղիր,
Բախտն անգութ թող իսպառ քեզ քանդէ,
Բայց դարձեալ խնդացրու, ծիծաղիր,
Քրքիջով խեղճ հոգիդ աւանդէ...

Vae infelicibus!

Գընն, նիստ ափին ու՛ վշտակալած՝
 Կոյր բախտիդ վրայ շնորսփով դու լաց.
 Փրփուր-ջրրի հետ արցունքդ խառնիր
 Եւ նզովք կարգաչ աշխարհին նանիր:

Ե՛ւ սարի գագաթն ու ազատ քամուն
 Շանթ-խօսքով պատմիր կըսկիծըդ անհուն.—
 Լուրը կը թռչի աշխարհից աշխարհ,
 Բայց վիշտդ դարձեալ կը ֆայ վիթխար:

Չոր անապատի սմբած ժայռերին
 Ցոյց աուր հէք սրտիդ խոցերը խորին.—
 Լեզու կը ստանան և չեն դիմանայ.
 Նրանք կը կանչեն—մէկը չ'իմանայ:

Եւ այնուհետև մի խորհիր երկար.
 Դիմացդ միայն մոխիր է ա՛ բար:
 Թէ կ'ուզես ապրել—սողա, մարտընչիր,
 Թէ մեռնել կ'ուզես—ժամ առաջ կորչիր...

ԳԻՆՆ Է 25 ԿՈՊ.

« Ազգային գրադարան

NL0323783

22850